

SLOBODNE TEME

28. TERAPIJSKI MONITORING VALPROATA

Milovanović JR, Janković SM.

Katedra za farmakologiju i toksikologiju,
Medicinski fakultet, Univerzitet u Kragujevcu

UVOD. Terapijski monitoring valproata se rutinski sprovodi kod pacijenata sa epilepsijom u našoj kliničkoj praksi. Razlog je što valproat poseduje visoku farmakokinetičku interindividualnu i intraindividualnu varijabilnost, variranje u proteinskom vezivanju, kao i značajnu fluktuaciju serumske koncentracije. Sa druge strane, zbog izuzetno širokog spektra dejstva, dobre efikasnosti i dobre podnošljivosti, ovaj lek se danas često koristi za lečenje epilepsije kod nas, ali i u svetu. Terapijski raspon koncentracije valproata u serumu iznosi 50-100 mg l⁻¹.

CILJ RADA. Održavanje koncentracije antiepileptičkog leka u utvrđenom terapijskom rasponu vodi postizanju glavnog terapijskog cilja u pacijenata, što podrazumeva dobru kontrolu napada uz izbegavanje neželjenih dejstava leka. Cilj ovog rada je da na uzorku od 100 pacijenata sa epilepsijom ispita da li je postignuta željena terapijska koncentracija valproata i da li se lek primenjuje češće u obliku monoterapije ili politerapije.

MATERIJAL I METODE. Od pacijenta je uzimano oko 5 ml krvi venepunkcijom, a zatim centrifugiranjem na 3000 obrtaja/minutu izdvojen serum koji je korišćen za analizu. Merenje koncentracije valproata vršeno je upotrebom fluorescentne polarizacione imunoenzimske tehnike.

REZULTATI. Ispitivana grupa se sastojala od 100 pacijenata sa epilepsijom kod kojih je rutinski mere-

na serumska koncentracija valproata. Na monoterapiji je zabeleženo 87 pacijenata, dok je preostalih 13 pored valproata primalo još neki antiepileptički lek (najčešće je to bio karbamazepin). Izmerena prosečna koncentracija valproata iznosila je 71,57 mg l⁻¹ u celoj studijskoj grupi. Pojedinačna analiza pacijenata na monoterapiji i politerapiji dala je sledeće rezultate: prosečna koncentracija od 77,65 mg l⁻¹ je izmerena kod pacijenata na monoterapiji u okviru kojih je 11,49% pacijenata bilo subdozirano, dok je kod 2,29% pacijenata serumska koncentracija bila iznad terapijskog raspona. U grupi pacijenata koji su bili na politerapiji izmerena serumska koncentracija valproata iznosila je 65,48 mg l⁻¹. Procenat subdoziranih pacijenata iznosio je 15,38%, dok serumske koncentracije iznad terapijskog raspona nisu zabeležene.

Sveobuhvatno gledano, može se reći da je kod 86 pacijenata postignuta željena serumska koncentracija valproata, i to kod 84,62% pacijenata koji su na politerapiji i kod 86,22% pacijenata na monoterapiji.

ZAKLJUČAK. Terapijski monitoring valproata u ispitivanoj grupi pacijenata sa epilepsijom pokazao je da se kod većine pacijenata valproat primenjuje u obliku monoterapije. Takođe, prosečna izmerena koncentracija leka je u visokom procentu bila u granicama utvrđenog terapijskog raspona. Ovi podaci ukazuju da je kod većine pacijenata uspostavljena dobra kontrola napada primenom valproata u obliku monoterapije, kao i da su doze leka pažljivo titrirane od strane naših neurologa. Postizanje dobre kontrole napada kod pacijenata sa epilepsijom upotrebom samo jednog leka uz izbegavanje neželjenih dejstava jeste jedan od osnovnih ciljeva u složenom procesu upravljanja epilepsijom.

Ključne reči: valproat, TDM, epilepsija